

“Claus per al progrés social”: La Fundació "la Caixa" exposa el seu model transformador per afrontar la cronificació de la desigualtat

- ❖ A través dels seus programes socials, desplegats per mitjà d'un miler d'entitats i institucions, la Fundació "la Caixa" duu a terme una acció social pionera i diferencial a totes les províncies d'Espanya en l'atenció a les persones de manera integral durant diferents processos vitals.
- ❖ En l'acte «Claus per al progrés social», que ha tingut lloc a CaixaForum Madrid, s'ha presentat un estudi inèdit que constata la cronificació de la pobresa al nostre país i determina que els programes de polítiques, ben coordinats, poden tenir un paper fonamental per ajudar a superar-la.
- ❖ També s'ha donat a conèixer el projecte documental *Vides contades: 14 històries de superació*, que dona veu a persones en risc d'exclusió que comparteixen els seus aprenentatges amb l'objectiu de sensibilitzar la ciutadania.
- ❖ La directora general adjunta de la Fundació "la Caixa", Elisa Durán, y el subdirector general de la Fundació "la Caixa", Marc Simón, han analitzat, juntament amb testimonis i entitats, els reptes més significatius del panorama social actual.

Madrid, 16 de novembre de 2023. Construir una societat millor i més justa que doni oportunitats a les persones que més ho necessiten. Amb aquest objectiu, la **Fundació "la Caixa"** impulsa el progrés social a través de diversos programes que tenen un **poder transformador i un impacte durador**. Tot això, perquè persones en situació de vulnerabilitat puguin

desenvolupar **el seu potencial, les seves capacitats i els seus talents**. Mitjançant una **metodologia contrastada**, ha estès els seus programes a totes les províncies espanyoles teixint xarxes amb l'ajuda d'un miler d'entitats socials i institucions.

Així ho han destacat la directora general adjunta de la Fundació "la Caixa", **Elisa Durán**, i el subdirector general de la Fundació "la Caixa", **Marc Simón**, en l'acte «**Claus per al progrés social**», en què han analitzat, juntament amb testimonis i entitats, **quins són els reptes més significatius del panorama social actual**.

Les dades fan visible una realitat apressant: a Espanya, actualment 2,4 milions d'infants viuen en llars per sota del llindar de la pobresa, dada que equival al **29 % dels menors de 18 anys**. A més, el 28 % dels joves estan en situació de desocupació. D'altra banda, es preveu que el 2050 les persones gran representaran el 36 % de la població espanyola. Avui, **gairebé 3 milions de persones grans viuen en situació de soledat** i prop de 116.000 persones necessiten atenció psicosocial al final de la vida.

El president del Consell Econòmic i Social d'Espanya, Antón Costas, ha introduït aquesta jornada, en la qual s'han ofert dades d'**un estudi inèdit elaborat per l'Observatori Social: Dinàmica de la pobresa multidimensional a Espanya i altres països europeus**. Després d'analitzar més de 20 països europeus entre 2016 i 2020, s'aprecia que, a diferència d'altres països europeus, Espanya no va experimentar una reducció de la incidència de la pobresa durant aquest període. L'estudi conclou que les persones pobres a Espanya tenen un risc més alt d'haver d'enfrontar noves carències (com ara **amuntegament, sou baix, baixa intensitat en el treball o mala salut**) i menys probabilitats de deixar de sofrir les carències que ja tenen, en comparació amb les persones que no són pobres. Així mateix, la investigació determina que els programes de polítiques, ben coordinats, poden **tenir un paper fonamental** per ajudar a superar la interrelació de les diferents privacions.

«Des que vam començar, fa gairebé 120 anys, impulsem una **filantropia col·laborativa** amb tots els agents del territori per **anticipar-nos a les necessitats socials**. Conscients de la responsabilitat que tenim, treballem amb eficiència i rigor perquè aquesta tasca compartida tingui **un impacte real**

i transformador en la vida de les persones», ha destacat la directora general adjunta de la Fundació "la Caixa", Elisa Durán.

En aquesta línia, el subdirector general de la Fundació "la Caixa", Marc Simón, ha explicat la metodologia amb què treballa l'entitat. «Amb l'objectiu de poder dur a terme una **acció social duradora a totes les províncies d'Espanya**, és important **mesurar l'impacte de les intervencions**. Primer identifiquem la necessitat, apliquem metodologies científiques contrastades i equips qualificats i, finalment, avaluem el resultat de cada programa per poder arribar, d'aquesta manera, al nombre més alt possible de persones a través d'una sòlida xarxa d'entitats i institucions del territori».

També han participat en la trobada alguns dels protagonistes del projecte documental [Vides contades: 14 històries de superació](#), que dona veu a persones en risc de exclusió que comparteixen els seus aprenentatges en positiu després d'haver passat per diverses situacions de complexitat. Cada una, la seva. Cada una, des de la seva particular mirada i vivència única. Aquest projecte, dirigit a **conscienciar la ciutadania**, mostra que és possible desenvolupar capacitat i empoderament per sortir de situacions de vulnerabilitat mitjançant les intervencions en xarxa, al costat d'entitats i institucions. **Les 14 històries constituïran un calendari** (una història per mes, inclosos el desembre del 2023 i el gener del 2025), realitzat pel fotògraf i —realitzat pel fotògraf Xavier Menós (qui va rebre una beca de postgrau de la Fundació "la Caixa")—, que arribarà a més d'un milió de llars espanyoles.

Així ho han destacat en l'acte: «Ara em sento part d'alguna cosa després de sentir que no formava part de res. **La vida tracta de descobrir quin és el teu poder** i utilitzar-lo perquè no et rendeixis mai», ha emfatitzat Bárbara Jota, participant del programa CaixaProinfància que va arribar a Galícia deixant enrere el seu país, Veneçuela, i que ha aconseguit accedir a la universitat. «Navegar a vela et fa **oblidar el que vas perdre, el que et falta, i arribar igualment a port**», ha explicat Diego Saavedra, que participa en la Fundació María José Jove des que li van detectar esclerosi múltiple.

Rosa Morillas va viure la mort de la seva mare, que va ser atesa pel programa per a l'Atenció Integral a Persones amb Malalties Avançades, i avui pot parlar del procés i dir que l'acompanyament psicològic del programa ha estat clau: «**He après a gestionar les meves emocions i a mirar la por de cara**. Em

sento reconfortada». També Mari Pepa Subires va viure una situació d'adversitat quan la van acomiada de la feina amb 61 anys, amb poques perspectives de tornar-ne a trobar una altra. Va ser aleshores quan va decidir col·laborar amb el projecte «Mi cachito de huerto», de l'Asociación Imagina, i la seva vida va fer un tomb: «Gràcies al voluntariat **vaig poder ajudar els altres, em vaig tornar a sentir útil** i he tornat a treballar; aquesta vegada, acompanyant persones amb diversitat funcional... Em sento afortunada».

La Fundació "la Caixa", una acció pionera i diferencial

La Fundació "la Caixa", primera fundació d'Espanya i una de les fundacions més grans del món, duu a terme **una acció social pionera i diferencial**, en xarxa amb entitats i institucions, per acompanyar les persones de manera integral durant **diferents processos vitals**: des de les edats més primerenques —amb la criança i el reforç escolar— fins a l'etapa adulta —amb formació i cerca d'ocupació—, com també en la vellesa —mitjançant activitats i projectes per omplir-la de significat—, i amb suport psicosocial i espiritual al final de la vida, tant a pacients com a familiars.

Aquest 2023, la Fundació "la Caixa" té el pressupost més gran de la seva història (gairebé 540 milions d'euros), un 60 % del qual (320 milions) es destina al desenvolupament, l'expansió i la consolidació dels seus projectes socials: **CaixaProinfància** (que acompanya més de 62.000 infants en situació de vulnerabilitat i més de 38.000 famílies), **Incorpora** (que aconsegueix cada any més de 45.000 contractacions de persones en risc d'exclusió) i el programa per l'**Atenció Integral a Persones amb Malalties Avançades** (que atén més de 38.000 pacients i 40.000 familiars).

També desenvolupa el programa de **Gent Gran**, en les activitats del qual, impulsades als 629 centres que formen la xarxa de centres propis i en conveni amb les administracions, participen prop de 300.000 persones grans; i **les Convocatòries de Projectes Socials**, que impulsen prop de 1.500 iniciatives a través de les entitats.

Per mitjà d'aquestes línies d'actuació, en constant evolució i creixement, l'entitat, juntament amb les organitzacions socials, radiografia els entorns vulnerables per **donar resposta als reptes més importants a què s'enfronta**

la societat: les noves formes de pobresa, la sensació d'aïllament i soledat, l'envelliment poblacional, la desigualtat d'oportunitats laborals i formatives, els problemes de salut mental i el procés de final de vida i dol, entre d'altres.

ANNEX: UNA ACCIÓ SOCIAL CRISTAL·LITZADA EN ELS SEUS PROGRAMES

Gent Gran: envellir de manera activa i amb propòsit

El **programa de Gent Gran de la Fundació "la Caixa"**, amb més de cent anys de trajectòria en la promoció de l'envelliment actiu, té actualment l'objectiu d'abordar els **nous desafiaments que es presenten en la vellesa considerant-ne tota la seva heterogeneïtat**. D'aquesta manera, acompanya les persones grans per maximitzar les seves possibilitats de desenvolupament personal i facilitar-los la construcció de relacions de suport que ofereixin oportunitats per al desenvolupament d'una vida plena i compromesa amb la seva comunitat. L'any passat, **295.235 persones grans van participar en les més de 14.000 activitats** impulsades als **629 centres** que formen la xarxa de centres propis i en conveni amb les administracions autonòmiques.

El 2014, el programa va posar en marxa **Sempre Acompanyats**, projecte que aborda la soledat de les persones grans mitjançant la prevenció i la intervenció amb la finalitat d'empoderar-les, col·laborant amb les administracions públiques i amb un enfocament comunitari, i que atén més de 2.000 persones grans gràcies a la implicació de 425 entitats, més de 500 professionals i més de 300 persones voluntàries.

Atenció Integral: acompanyament psicosocial i espiritual a pacients al final de la vida i els seus familiars

Emmarcat en l'Estratègia de Cures Pal·liatives del Sistema Nacional de Salut, el **programa per a l'Atenció Integral a Persones amb Malalties Avançades ofereix una atenció de qualitat** als pacients que es troben en situació de final de vida, i treballa per a la humanització de les cures **en situacions de cronicitat avançada i vulnerabilitat social** amb la finalitat que l'atenció psicosocial sigui un dret per a totes les persones. La seva missió és complementar el model actual d'atenció sanitària per aconseguir cobrir tant **l'esfera emocional, social i espiritual del pacient i la seva família** com l'atenció al dol i el suport als professionals de cures pal·liatives, en hospitals, domicilis i residències, com també l'ajuda a les persones cuidadores no professionals a través de l'Escola de Cuidadors.

Des que es va posar en marxa el 2008, en el global d'Espanya **el programa ha atès més de 650.000 persones**, 290.181 pacients i 372.630 familiars, i ha intervingut en centres sanitaris, equips domiciliaris i residències. **El 2022 va atendre 38.560 pacients i 44.115 familiars.**

CaixaProinfància: educació per trencar el cercle de la pobresa

CaixaProinfància busca **trencar la línia de transmissió de la pobresa de pares a fills** i fomentar la igualtat d'oportunitats. El programa es dirigeix a la infància i l'adolescència en situació de pobresa econòmica i vulnerabilitat social amb la finalitat de promoure i sostenint el seu desenvolupament de manera integral afavorint i secundant per aconseguir-ho les polítiques de millora de l'equitat i la cohesió social. Cada any acompanya més de **62.000 infants i adolescents** en situació de vulnerabilitat i més de **38.000 famílies**. Des del començament ha acompanyat 360.000 nens i nenes.

Un dels objectius fonamentals de CaixaProinfància és garantir la promoció socioeducativa del menor, entenent que d'aquesta dependrà, en gran part, el seu benestar futur. Això es concreta en el desenvolupament de cinc grans línies de treball: reforç educatiu, activitats d'oci i temps lliure, suport educatiu familiar, atenció psicoterapèutica personal i familiar, i ajudes per a la promoció de la salut.

Incorpora: aconseguir una feina com a primer pas cap a la inclusió social

El **programa Incorpora** acompanya persones amb discapacitat, joves en situació de risc d'exclusió, dones víctimes de violència de gènere, desocupats més grans de 45 anys, persones privades de llibertat i persones amb problemes de salut mental, entre altres col·lectius, amb **itineraris personalitzats en els quals se senten protagonistes del seu progrés i procés de canvi** per millorar la seva ocupabilitat i aconseguir la seva integració sociolaboral. Tot això a través d'una xarxa formada per **489 entitats socials d'Espanya, Portugal, Marroc, Hongria i Polònia**.

Des que va començar el programa el 2006, s'hi han adherit **85.829 empreses** i s'han aconseguit més de 400.000 contractacions; **el 2022, en van ser 46.158**.

Convocatòries de Projectes Socials: construïnt ponts amb entitats per arribar més lluny

A través de les **Convocatòries de Projectes Socials**, la Fundació "la Caixa" col·labora amb entitats sense ànim de lucre per impulsar iniciatives dirigides a persones en situació de vulnerabilitat. En el conjunt d'Espanya, entre 1999 i 2022, les convocatòries han donat suport a 20.605 projectes, a través dels quals s'han atès més de 9 milions de persones, amb un pressupost global de més de 421 milions d'euros. **El 2022 es van impulsar 1.445 projectes.**

Cooperació Internacional: una ajuda que traspasa fronteres

El **programa de Cooperació Internacional** contribueix a generar oportunitats i a lluitar contra les desigualtats dels col·lectius més vulnerables en països de l'Àfrica, l'Àsia i l'Amèrica Llatina a través de programes per fomentar l'ocupació, millorar la salut global, donar assistència humanitària i d'emergència, donar formació a professionals i donar suport a projectes de cooperació d'altres entitats.

L'Observatori Social: anàlisi del context actual

Des del 2016, l'**Observatori Social** s'ha convertit en un espai d'anàlisi i reflexió que impulsa la investigació social i difon el coneixement de base científica a Espanya i Portugal. En total, han rebut suport 163 projectes i s'han difós 215 publicacions (dossiers, articles i informes).

La Fundació de l'Esperança: acció social de proximitat a Barcelona

La **Fundació de l'Esperança**, constituïda el 2013 per la Fundació "la Caixa", és una entitat d'acció social directa i de proximitat que lluita contra la pobresa i l'exclusió social al districte de Ciutat Vella (Barcelona). El 2022 va atendre 2.057 persones.